

ÖN ÖDEMELİ DOĞALGAZ SAYAÇLARININ KULLANIMININ ZORUNLU KILINMASIYLA ANKARA HALKI KENDİ PARASIYLA OLUŞTURULAN BİR SÖMÜRÜ ÇARKINA ESİR EDİLMİŞTİR

Bir Bilirkişilik Hikayesi

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek 17.12 2008 günü Star TV’de Uğur DüNDAR’ın yönettiği Arena Programında ve 18.12.2008 günü Habertürk TV’de Fatih Altaylı’nın yönettiği TEKE TEK programında ve yine başka konuşmalarında gerçekleri çarpıtarak elektronik ön ödemeli karthı doğalgaz sayaçlarının alımındaki ihale yolsuzlukları ile ilgili olarak yürütülen soruşturma kapsamında düzenlenmiş olan Bilirkişi Raporu nedeniyle Odamıza sataşmıştır. EMO, 20.12.2008 tarihinde yaptığı basın toplantısıyla bu sataşmaları cevaplandırdı Kendisini eleştiren herkesi düşman görmeyi ve ideolojik davranmakla suçlamayı alışkanlık haline getirmiş olan bu kişinin, konuları saptırmak amacıyla EMO’ya karşı kullandığı sözlerin Odamızın saygınlığına herhangi bir gölge düşürmeyeceği açıktır. Şubemiz Yönetim Kurulu Üyesi ve Bültenimizin Yayın Kurulu Üyesi olan Özgür Coşar, tartışmaların odağındaki Bilirkişi Raporu’nu düzenlemiş olan Haşim Aydınçak ile bir söyleşi gerçekleştirdi. Konunun farklı boyutlarına açıklık getiren bu söyleşiyi üyelerimizin bilgisine sunuyoruz.

Konu ile ilgili tartışmalar bugün Melih Gökçek’in sataşmalarıyla gündeme gelmiş olmakla birlikte aslında sözkonusu çalışmayı 1998 yılında yapmıştınız. O günlere dönersek; böyle bir Bilirkişilik görevini üstlenmeniz nasıl gündeme geldi ?

Melih Gökçek Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı’na 1994’te seçilmişti. Belediyede ilk dönemiydi. Belediyedeki uygulamalarına ilişkin olarak çeşitli şaydalar çıkıyor, kamuoyunda ciddi tartışmalar yaşanıyor, medyada çeşitli yayınlar yapılıyordu. Nitekim gazeteci Emin Çölaşan’ın yazdıklarını ihbar kabul eden İçişleri Bakanlığı bir soruşturma açma yoluna gitmişti. Soruşturmayı yürüten Mülkiye Müfettişliği 27.05.1998 tarihli yazısıyla EMO’dan “EGO Genel Müdürlüğüne Müteaddit tarihlerde gerçekleştirilen Elektronik Doğalgaz Sayacı ihalelerine ilişkin olarak” incelemelerde bulunmak üzere bir Elektrik Elektronik Mühendisinin görevlendirilmesini istemişti. Aynı şekilde Makina Mühendisleri Odası’ndan da

bir Makina Mühendisi görevlendirilmesi talebinde bulunmuşlardı. EMO Merkezi bu görevlendirme talebini EMO Ankara Şubesi’ne ilettili. Ben o sırada Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı’yıydım. Bu talebi yerine getirmek üzere özellikle akademik çevrelerden bir çok üyemizle görüştük; hiç biri kabul etmedi. Kimse Melih Gökçek ile ilgili bir konuya bulaşmak istemiyordu. Bu durum karşısında görevi ben üstlendim, Yönetim Kurulumuz benim görevlendirme yazımı yazdı. Elektrik Elektronik Mühendisi olmamın yanı sıra ihale mevzuatını iyi biliyor olmam ve daha başlangıcından itibaren EGO’nun Ankara’daki doğalgaz uygulamaya çalışmalarını yakından izleyen-katkıda bulunan birisi olarak da süreci biliyor olmam bu görevi üstlenmemde etken olmuştu. Makina Mühendisleri Odası’nın görevlendirdiği Makina Mühendisi arkadaşla birlikte 17.06.1998 günü yemin ederek Bilirkişilik çalışmalarımıza başladık. İncelemelerim sonunda düzenlediğim Raporu 22.09.1998 tarihinde ilgili Mülkiye Müfettişine sunarak görevi tamamlamış oldum.

Böyle bir çalışmayı yürütebilmek için sadece yetkin olmanın yetmediği ve yetkinliği olan üyelerimizin görevi kabul etmekten kaçınmakta ne kadar haklı oldukları gerçeği de bu çalışmalarımız sırasında açığa çıkmıştı. Makina Mühendisi bilirkişi ile birlikte çalışmalarımızı yürüttüğümüz EMO Ankara Şubesi bürosuna ve benim kendi şirket büroma tekelülak operasyonu kuşkusunu uyandıran bazı müdahalelere varıncaya kadar bizleri etkilemeye yönelik akla gelebilecek pek çok girişimle karşılaştık. Raporumuzu verdikten sonra da bu kez yeminimize sadık kalmayarak Bilirkişi Raporlarının gizliliğini ihlâl ettiğimiz iddiasıyla Melih Gökçek'in avukatının yaptığı suç duyurusu nedeniyle Savcılığa ifade vermek durumunda kaldık. Oysa bizim raporumuzu ilgili müfettişten başka bir yere vermemiz söz konusu değildi. Hakkımızdaki bu iddia daha sonra takipsizlikle sonuçlandı.

Ayrıca EMO Ankara Şubesi de hedef alındı. Hatırlanacaktır, o dönemde 2000 yılı başındaki 15. Olağan Genel Kurulumuz sanki Ankara Büyükşehir Belediye seçimi gibi geçmişti. Demokrat Mühendislerin rakibi olarak çıkan Meslekte Birlik grubu için renkli olarak poster şeklinde bastırılan afişler metro, otobüsler, dolmuşlar dahil bütün toplu taşıma araçlarına astırılmıştı. Bilinçli demokrat üyelerimizin örgütlerine sahip çıkışları Odamıza yönelik böyle bir saldırıyı püskürtmekte başarılı olmuştu. Hatırlanacağı gibi bu nedenle o dönemlerde "Demokrat elektrik mühendisleri Melih Gökçek'i EMO Ankara Şubesi'ndeki seçimlerde yenmeyi başardılar ama Ankara'nın demokratları O'nun Belediye seçimlerinde kazanmasını önlemeyi başaramıyorlar" şeklinde espriler üretilmişti.

Raporunuzu hazırlarken nasıl bir çalışma yürütmüştünüz?

Bilirkişi yeminini ettikten sonra soruşturmayı yürüten Mülkiye Müfettişliğinin bize teslim ettiği evraklar

üzerinde bir dosya çalışması yaptık. İncelememiz kapsamında o aşamaya kadar yapılan 4 parti sayaç ihalesine ilişkin dokümanlar bulunuyordu. Bunların kopyaları yaklaşık 3000 sayfa civarındaki 3 büyük klasör şeklinde bize teslim edilmişti. Bunlar 350 bin civarındaki ön ödemeli elektronik kartlı doğalgaz sayacının satın alınması ile ilgili ihale evraklarıydı. Önce bu dokümanlar üzerinde ayrıntılı bir çalışma yaparak konuya ilişkin sorular çıkardık. Bu sorular doğrultusunda ilgili Mülkiye Müfettişinin gözetiminde ihalelerle ilgili Şartname Komisyonu, Değerlendirme Komisyonu, İdare Encümen üyelerinin katıldığı iki toplantı yaparak onların bilgilerine başvurduk. EGO Sayaç Ayar İstasyonunda ve ALFAGAS'ın Sincan Organize Sanayi Bölgesindeki fabrikasında (iki kez) incelemelerde bulunarak ilgili sayaçları teknik yönden incelemenin yanı sıra sayaçların imalat ve test koşullarına ilişkin incelemeler yaptık. Erişebildiğimiz kadarıyla diğer firmaların sayaçları konusunda bilgi edindik. Bütün bu incelemeler sonunda düzenlediğim raporda kapsam dahilindeki 4 ihalenin her biri "Teklif Şartnamenin değerlendirilmesi", "Teklif Değerlendirme Komisyonu Raporlarının İncelenmesi", "Sayaçların Şartnameye, Standartlara, Günün Teknolojisine Uygunluk Yönünden Değerlendirilmesi", "Fiyatların Piyasa Şartlarına Uygunluğunun Değerlendirilmesi" altı başlıkları altında teker teker ayrıntılı olarak irdelenmiştir.

Bu kadar yoğun bir çalışmanın ürünü olması nedeniyle de rapor bütünüyle delillere dayalı, objektif, teknik-bilimsel ve gerçekçi bir rapordur. Çürütülemez tespitlerde bulunmaktadır. Bu nedenledir ki Melih Gökçek demagojik tartışma ortamlarına çekerek siyasi spekülasyonlarla raporu etkisizleştirme, Bilirkişileri yıpratma taktiklerine yönelerek vaziyeti kendi lehine saptırmaya ihtiyaç duymaktadır.

Raporunuzda saptadığınız gerçekler ve bunların geri plan hikayelerine ilişkin anlatacağınız olmalı...

Raporun sonuç kısmı tek başına her şeyi özetlemeye yetiyor. Şöyle demişiz : "Soruşturma kapsamına giren ihalelerin dördünde de şartnamelerin hazırlanması, ihale takvimlerinin düzenlenmesi, Teklif Değerlendirme Komisyonlarının değerlendirilmelerinde adil ihale koşullarını ve serbest rekabet koşullarını ihlâl edecek şekilde davranıldığı, ALFAGAS'a avantajlar sağlayıcı yöntemler izlendiği tespit edilmiştir."

Ön ödemeli kartlı sayaç fikrinin ortaya çıkışının ilginç bir yanı var: Bu tip sayaçlar Turgut Özal'ın "cin fikirlerinden" birisi olarak gündeme geliyor. O dönemlerde Ankara ağırlıklı olarak kömürle ısınıyordu. Kömür almak isteyen vatandaşlar ve apartman yöneticileri

daha haziran, Temmuz, Ağustos aylarında kömür paralarını TKİ'ye yatırarak sıraya giriyorlar ve kömürlerini sıraları gelince Kasım Aralık aylarında alabiliyorlardı. Doğalgaz kullanımına geçilmesiyle bu avantajın kaybolacağını düşünen Turgut Özal, Adnan Kahveci'ye "Doğalgaz kullanılmaya

başlanınca halktaki bu önceden ödeme alışkanlığı kaybolacak. Böyle bir alışkanlığın kaybolmasına müsaade etmeyelim, onu bir avantaj olarak değerlendirelim. Bakın bakalım bu konuda bir şey yapılabilir mi" diyor. Bu araştırmanın sonucunda ön ödemeli kartlı elektronik tip sayaçlar yapılabileceği fikrine varılıyor. Bu konuda laboratuvar çalışması düzeyinde çalışmalar da yapılıyor. Bunlar Murat Karayalçın'ın belediye başkanlığı dönemine denk geliyor. Belediye de bu konuda bir etüt çalışması yaptırıyor, böylesi bir sayacın yaptırılmasının mümkün olabileceği, 500 bin adetlik bir sayaç potansiyelinin bulunduğu ve tanesinin 338 \$ dolara mal edilebileceği ön tespiti yapılıyor. Bu arada 1994 Belediye seçimlerini Melih Gökçek kazanıyor ve artık Ankara Büyükşehir Belediyesi'nde Melih Gökçek dönemi başlamış oluyor.

İşte Turgut Özal'ın "cin fikirliliği" ile dünyada ilk kez Ankara'da yapılması gündeme gelen bu ön ödemeli kartlı elektronik sayaçların Melih Gökçek

ve yandaşlarınca EGO üzerinden bir ranta dönüştürülmesi çalışmaları da böylece başlatılmış oluyor. İlk 10 bin sayaçlık ihale gününden (14.11.1994) iki buçuk ay önce (04.08.1994) Termikel'in sahipleri tarafından (bütün sayaç ihalelerini alması nedeniyle artık kamuoyunca bilinen) ALFAGAS şirketi kuruluyor. Termikel'in o güne kadar sayaç konusunda bir çalışması bulunmamaktadır. Bu konuya yakınlığı olan firmaları "Kırgızistan'a ihraç edeceğiz, 10 bin adet ön ödemeli kartlı elektronik sayaç istiyoruz" diyerek çalıştırıyorlar ve onlara numune sayaçlar imal ettiriyorlar, bu numune sayaçlarla da EGO'nun ihalesine katılıyorlar.

EGO'nun ilk ihalesi 10 bin sayaç alımı için yapılıyor. EGO, 1994 yılı sonuna kadar 10 bin sayaca ihtiyaçları olduğunu ve bunun acilen (!) karşılanması için ihale yapılması yönünde

düzmece bir talepte bulunuyor. İhale o kadar aceleye getiriliyor ki; ihale ilânı 26.10.1994 günlü Resmi Gazete'de yayınlanıyor ve ihale tarihi olarak 7 gün sonrasına 02.11.1994 tarihi veriliyor. Oysa zorunlu yasal süre en az 10 gündür. Bu farkedilince 02.11.1994 tarihinde yeniden ilâna çıkılıyor ve bu kez 12 gün süre verilerek ihale tarihi

14.11.1994 olarak duyuruluyor ve o tarihte ihale yapılıyor. Katılacak firmalardan 2'şer adet numune vermeleri isteniyor. Tabii "uygun" numuneleri sadece ALFAGAS verebiliyor, diğerleri veremiyor, bir numune verebilen bir firmanın da numunesi uygun bulunmayarak (!) teklifi geçersiz sayılıyor. İhaleyi ALFAGAS kazanmış oluyor. Oysa ,az önce belirttiğimiz gibi, sadece Türkiye'de değil, uluslararası düzeyde böyle bir sayaç imalâtı bulunmamaktadır. Tezgahta veya rafta hazır, seri imalâtı yapılmakta olan 1" vana vb bir malzemenin alımı söz konusu değildir ki böylesine kısa süreler verilerek yapılan ihalenin eşit rekabet koşullarını sağlayan- adil bir ihale olması gerçekleşebilir. İşin doğrusu ihaleyi kazanan ALFAGAS'ın da elinde böyle bir imalât ve henüz öyle bir imalâtı yapabilecek altyapı bulunmamaktadır. Üstelik ihale şartnamesinde bu sayaçların 5000'in ilk 90 gün içerisinde teslim edilmesi şartı konulmuştur. Bu nedendir ki ihalenin ALFAGAS'a verilmesinden sonra ona zaman

kazandırabilmek için pek çok oyalama manevrası yapılmış ve ilk sayaç teslimi ancak 10.06.1995 tarihinde gerçekleşebilmiştir. Haliyle sayaçların tesliminde önemli gecikmeler olmuş ama bunlar için uygulanması gereken gecikme cezaları alınmamıştır. Üstelik EGO'nun ihale şartnamesini hazırlamış görünen ilgililerinin de İhale Değerlendirme Komisyonunu oluşturan görevlilerinin de konuya ilişkin en ufak bir bilgi birikimi bulunmamaktadır. Zaten soruşturmayı yürüten mülkiye müfettişi, ihalenin teknik şartnamesinin de haricen ALFAGAS tarafından hazırlanmış olarak EGO'nun Şartname Hazırlama Komisyonuna ulaştırıldığını tespit etmişti.

Bu durum, teker teker delillerine işaret edilerek yapılan inceleme sonucunda raporun ilgili kısmında şöyle özetlenmekteydi : "Piyasada bulunmayan, şartnamede belirtilen süreler içinde imalatının mümkün olamayacağı, teknik olarak, aşikar olan sayaç ihalesinin sonuçlandırılmasında ısrar edilmekle, ALFAGAS Firmasına avantaj sağlanmıştır. Başka imalatçı firmaların oluşumlarını tamamlayarak ticari rakip olarak piyasaya girmesine fırsat kalmadan ALFAGAS'ın bu işi üstlenmesinin koşulları yaratılmıştır. Nitekim, ALFAGAS (zaman kazandırıcı bazı idari işlemlerin de sağladığı avantajla) ilk sayaç teslimatını ancak 10.06.1995 tarihinde yapabilmıştır."

Oysa aslında **bu tür durumlarda yapılacak en doğru iş; belirli firmalara kısıtlı sayılarda prototip siparişi vermek veya prototip ihalesi açmak olabilirdi.** Buradaki performansla göre prototip imalatları uygun bulunan bir veya birden fazla firmanın katılabileceği serbest ihale düzenlenebilirdi. Ama bunu yapmak yerine **ALFAGAS'ın numunesini sunduğu prototip niteliğindeki ilkel, tehlikeli ve güvenilmez sayaçlardan 10 bin adet alınması yoluna gidilmiştir.** Bu ilkellik öyle bir düzeydedir ki (can güvenliği ve harici müdahalelere karşı yeterli emniyeti sağlamadıktan başka) **hiçbir geçerli test veya kalibrasyona tabi tutulmadığından dolayı bu sayaçları sakıncalı bulan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, bu sayaçların müsadere edilmesi (toplatılması) kararı almıştır.** %30 artışıyla birlikte 13.000 adet olarak kullanılan bu ilk sayaçlardaki bizim raporumuzda dile getirdiğimiz kusurlar aynı firmanın sonraki geliştirilen imalatlarında giderilmiştir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın toplatması skandalıyla rezil olmamak açısından bu ilkel sayaçlar, sonraki ihaleler kapsamında, yerlerinden sökülerek (firmasınca fark istenilmeksizin) geliştirilmiş yeni-daha küçük ebattaki sayaçlarla değiştirilerek piyasadan toplanmıştır. Bu duruma da EGO'nun "bu sayaçların büyük olması nedeniyle fazla yer kapladığı ve bina girişlerinde eşya taşımada vs engel oluşturması nedeniyle küçültülmesi ihtiyacı

duyulduğu" yönündeki yapmacık talebiyle kılıf uydurulmuştur.

Bu ilk ihale kapsamındaki yetersiz-ikel sayaçlar toplanarak piyasadan çekilmiştir çekilmesine ama, bundan sonraki 40 bin ve 210 binlik sayaç ihalelerini ALFAGAS'ın alması için de referans olarak kullanılmıştır.

Yani usulsüz olarak ALFAGAS'a verilen bu 10.000 sayaç alım ihalesi daha sonraki sayaç ihalelerinin de aynı firmaya kazandırılması için dayanak olarak mı kullanılıyor?

Evet, aynen öyle. Bu ihalelerde her şey bütünüyle ALFAGAS'a göre düzenleniyor. Örneğin 40.000 sayaç alınmasına ilişkin ihale 14.11.1995 tarihinde yapılıyor. Bu arada ALFAGAS TSEK uygunluk belgesini almıştır, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'ndan Garanti Belgesi'ni almıştır, kendi kalibrasyon merkezini kurmuştur, EGO'ya 10.000 sayacın teslim işleri sürmektedir. Bu gelişmeler gözetilerek bu kez ihale şartnamesine şöyle koşullar eklenmiştir: "Elektronik sayaçlar TSE, yoksa TSEK'e uygunluk belgesi ile belgelenmiş olacaktır", "Sayaçlar T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ölçüler ve Kalite Kontrolü Genel Müdürlüğü elemanları nezaretinde kendi kalibrasyon tesislerinde kontrol edilmiş,mühürlenmiş olacaktır.", "...en az 2 yıl garanti vereceklerdir... Garanti Belgeleri Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'ndan onaylı olacaktır.", "Teklif edilen sayaçların daha önceden yurtiçi veya yurtdışı her hangi bir gaz idaresinde kullanılmış ve firma referans listesinde bu yerleri belirtecektir." Yine ihale için 2 haftalık bir süre verilmiştir ve firmalardan 8'er adet numune vermeleri istenilmiştir. Anlaşılacağı üzere bütün bu koşulları bir tek ALFAGAS karşılayabildiği için 40.000 sayaç alımı ihalesini de ALFAGAS kazanmış olmaktadır. Bundan sonraki 210.000 sayaç alım ihalesi daha komiktir. Bir ilana çıkıp iptal edildikten sonra 2.kez ilan edilen bu ihale 07.01.1997 tarihinde yapılmıştır. ALFAGAS'a göre düzenlenmiş yukarıda belirtilen ihale şartlarına ilave olarak bu kez şartnameye şu koşullar da eklenmiştir: "Firmalar teklifleriyle birlikte teklife konu sayaçtan 100 adet numune teslim edeceklerdir", "... teklif ettikleri sayacın en az 10.000 adet üretilmiş olduklarını belgelemeleri gereklidir. Belgelenmemiş sayaç teklifleri dikkate alınmayacaktır." Bu şartlar eklenmiştir çünkü ALFAGAS artık seri üretime geçmiştir ve 10.000 sayaç ihalesinin EGO'ya teslimini bitirmiştir ve "İş Bitirme Belgesini" almıştır. İşte işin komik tarafı da burada ortaya çıkmaktadır : Bu sırada gaz sayaç ihalelerinin yapılan göstermelik-şikeli ihalelerle "sahibi dinci bir vakıf üyesi olan" ALFAGAS'a verilmekte olduğu yolunda söylentiler çıkmaya ve yayınlar yapılmaya başlanmıştır. Bunları boşa çıkarmak açısından ihalenin gazetecilerin gözetiminde açık-şeffaf bir

şekilde yapılması şovu düzenlenmiştir. Tabii şartname, yalnızca ALFAGAS'ın karşılayabileceği yukarıda belirttiğimiz koşullarla oluşturulduğundan gazeteciler önünde açılan teklif mektuplarına göre katılımcı diğer firmalar elenmiş ve doğal olarak ihaleyi ALFAGAS kazanmıştır. Böylece bir de kamuoyu, Ankara halkı ve katılımcı firmalarla alay edilmiş olunmaktaydı.

Sonuçta sakıncaları giderilip geliştirilmiş sayaçlar kullanıma sunuluyor, bunda ne sakınca var, Ankara halkı bundan ne zarar görmüş olabilir ki ?

Bizim incelememiz kapsamına giren sürecin hiçbir aşamasında ilgili belediyecilerin - EGO ilgililerinin kamunun, EGO'nun, Ankara halkının çıkarlarını korumaktan yana en ufak bir kaygılarına rastlanmamaktadır. Her şey ALFAGAS'a menfaat sağlamaya dönük olarak yürütülmüştür. ALFAGAS'a avantaj sağlamak uğruna Ankara halkının emniyet ve kalibrasyon yönünden güvenilirliği olmayan ilkel sayaçları kullanmaya, ilk ihale vesilesiyle, nasıl mecbur bırakıldığına yukarıda değinmiştik. Bunun işin parasal boyutunda da pek çok göstergeleri bulunmaktadır.

İlk ihale yapılırken EGO'nun değerlendirmelerinde muhammen bedel olarak Karayalçın zamanında yaptırılan etütteki 338 \$/adet fiyatı baz alınmıştır. Bilindiği gibi bu 338 \$ fiyatını TV programlarında Melih Gökçek "Karayalçın'a kalsaydı sayaçları 338 \$'dan alacaktı, biz ucuza alıyoruz" diyerek polemik konusu yapmaktan keyif almaktadır. Oysa ilk ihalede ALFAGAS'ın verdiği fiyat 350 \$/adet olmuştur. Oysa bir diğer firma 225 \$/adet fiyat vermiştir. Bu firma, numunelerine teknik bahaneler uydurularak, elenmiştir ama fiyatlar arasında da büyük fark vardır. EGO, ALFAGAS'ı pazarlık yapmaya çağırır. ALFAGAS fiyatını o firmanın altına düşürmek için 224,5 \$/adet fiyatına iner. EGO bunu kabul eder. Oysa o sırada diğer firma teklifini 199 \$/adete düşürür ama EGO'cular bunu görmezden gelir. Üstelik mevzuat gereği pazarlığı her iki firmayla yapmak zorunda olmalarına rağmen sadece ALFAGAS'ı pazarlığa çağırarak onunla pazarlık yapmaları ve bu durumu usule aykırı bularak komisyon raporunu bir üyenin imzalamamış olması ve komisyon kararlarının oybirliği ile alınmasının zorunlu olması nedeniyle komisyon kararının geçersizliğine rağmen ihale ALFAGAS'a verilir.

Daha başlangıçtan itibaren Ankara halkına (224,5-199= 25,5 \$) ALFAGAS'a sayaç başına 25,5 \$ fazla para ödettirilmesi EGO tarafından kabul edilmiş olmaktadır. Küçük bir rekabet riski bile fiyatı önemli ölçüde düşürmeye yetmiştir. Ama **EGO, süreç boyunca hiçbir rekabet şansı tanımayarak daha başından Ankara halkını ALFAGAS'ın ticari hirsına teslim etmiştir.**

Buna benzer bir olay 40.000 sayaç alımı ihalesinde de yaşanılır. ALFAGAS, 214,5 \$/adet fiyat vermiştir. İhaleye katılan firmalardan biri teklifini 192 \$/adete düşürür ama firmanın indirim teklifi oyalanıp süresi içinde işleme konulmaz, bir saat geç gelmiş gibi gösterilerek geçersiz kılınır ve bu ihalede de bu kez Ankara halkı sayaç başına ALFAGAS'a 22,5 \$ fazla para ödemeye mecbur bırakılır. Yani bu, sırf bu ihale kapsamında, Ankara halkının ALFAGAS'a (40.000x22,5 = 900.000) 900.000 \$ fazladan para ödemesi anlamına gelmektedir.

Her ihalenin %30'a kadar artırılma olanağı bulunmaktadır. Her ihalede ALFAGAS'ın lehine olarak %30 artış yapılmış ve ALFAGAS'a fazladan para aktarmanın kılıfı olarak işletilmiştir. Örneğin 10 bin sayaç alımında fiyat 224,5 \$/adettir. %30 artışla alınan 3000 adet sayaç da aynı fiyattan alınmıştır. Oysa 224,5 \$/adet fiyatının içinde 43,25 \$/adet Bilgisayar Sistem Fiyatı payı bulunmaktadır. Yani sadece sayacın kendi fiyatı (224,5-43,25 = 181,25) 181,25 \$/adet olmaktadır. Bilgisayar Sistemi 500 bin sayaç kapasiteli olarak ilk ihale kapsamında istenmiştir, sonraki ilâve satın almalarda bununla ilgili bir ilâve gerekmemektedir. Bu açıdan bakılınca ilave 3000 sayaç için sayaç başına fiyattan 43,25 \$/adet Bilgisayar Sistem Fiyatı payının düşülmesi gerekmektedir. Bunu hiçbir EGO'cu sorun etmediğinden firmaya 3000x43,25=129.750 \$ fazla-mükerrer ödeme yapılmış olmaktadır. Bu şekildeki %30 artırım işleyişle firmaya haksız fazladan-mükerrer ödeme yapılması yöntemi diğer ihalelerde de kullanılmıştır.

Bu açıdan bakılınca fiyatlandırmada başka bir ilginçlik daha ortaya çıkmaktadır. İlk 10 bin sayaç ihalesinde sayaç fiyatı 224,5 \$/adet ve 40 bin sayaç ihalesinde ise sayaç fiyatı 214,5 \$/adet görünmektedir. Yani 40 bin sayaç ihalesinde sayaçlar sanki 10 \$/adet daha ucuza alınmış gibi gösterilmektedir. Oysa bu ihalede bilgisayar sistemi payı için hiçbir maliyet bulunmamaktadır; yani çıplak sayaç alımı söz konusudur. Bu açıdan bakılınca sayaçların aslında (214,5-181,25=33,25) 33,25 \$/adet daha pahalıya alındığı anlaşılmaktadır. Bu pahalı alımdan dolayı Ankara halkı ilk sayaç fiyatına göre firmaya (52.000 x 33,25=1.729.000) 1.729.000 \$ daha fazla ödeme yapmaya mecbur bırakılmıştır. Bundan EGO ilgilileri hiçbir rahatsızlık duymamışlardır. Her halde "feda olsun, nasıl olsa ALFAGAS'a gidiyor" diye düşünmüş olmalılar. Benzer değerlendirme 210.000 sayaç ihalesi için de yapılabilir. Bu ihaledeki fiyatın da 224,25 \$/adet olduğu ve bu sayaçlardan da 273.000 adet alındığı düşünülürse Ankara halkının hangi düzeyde soyularak ALFAGAS'a kaynak aktarıldığının acımasız boyutları daha iyi anlaşılacaktır sanıyorum.

Kamunun -EGO'nun- Ankara halkının çıkarı yerine ALFAGAS kayırmacılığı, sözleşmenin teslimdeki gecikme cezalarının uygulanmayışında da kendini göstermektedir. Sayaçların teslimindeki gecikmelerden dolayı büyük gecikme cezaları oluşmuştur. Çeşitli bahanelerle bu gecikme cezaları uygulanmazken tahakkuk eden cezalar bile iptal edilmiştir.

Melih Gökçek-Kemal Kılıçdaroğlu tartışmasında, Kılıçdaroğlu bu sayaç ihaleleri yoluyla Ankara halkına fazladan ödeftirilen paranın 138 milyon dolar olduğunu ileri sürmüştü. Bu rakam sizin bu anlattığınız usulsüzlüklerden mi kaynaklanıyor?

Hayır, Kılıçdaroğlu farklı ama doğru bir yaklaşımla bakıyor. Benim anlattıklarım incelememize konu olan ihaleler kapsamındaki usulsüzlükler ve bu çerçevede aktarıldığı saptanmış haksız kazançlarla ilgili. Bugün Ankara'daki doğalgaz abone sayısının 1 milyon 140 bin olduğu ve bunların yaklaşık 1 milyonunda elektronik sayaç kullanıldığı söyleniyor. Kılıçdaroğlu diyor ki "Ucuz olan normal mekanik sayaçlar yerine elektronik sayaç kullanmaya zorlamakla Ankara halkına sayaçlar için 138 milyon dolar fazla para ödettirmiş oluyorsunuz. Böyle bir tercih yapmanızın makul-mantıklı bir gerekçesi var mı?" Biliyorsunuz Melih Gökçek bu soruyu "Birisini mekanik sayaç, diğeri elektronik sayaç elmalarla armutları karıştırıyorsunuz" diyerek, "Cahil, daha elektronik sayacın farkını bilmiyor" diyerek demagoji ile kapatmaya çalışıyor. Oysa soru çok doğru bir sorudur. Sayaç kullanmanın amacı, tüketilen gazın miktarını ölçebilmektir. Bu işi mekanik sayaçla ucuza yapmak mümkünken aynı işi yapmak üzere ön ödemeli kartlı elektronik sayaç kullanılmasını mecbur tutarak Ankara halkının cebinden 138 milyon dolar fazla para alınmasının Ankaralıların soyuluyor olmasından başka bir izahı bulunmamaktadır. Bütün sayaçlar da şaibeli ihalelerle sadece ALFAGAS'dan alındığına göre, bu karşılaştırma apaçık Ankara halkının soyularak ALFAGAS'a aktarılan kaynağın hangi boyutta olduğunu göstermesi açısından anlamlı ve önemlidir.

Melih Gökçek konuşmalarında dönemin EMO Ankara Şubesi Başkanı ki bu siz oluyorsunuz "tetikçilik yaparak tarafı, ideolojik rapor hazırlayarak 33 yavrumuzun idam fermanını

yazdı. Yavrularımız bu idamdan Gazi Üniversitesi'nden gerçek bilim adamlarının verdiği bu raporla mahkemeden beraat ederek kurtulabildiler" diyerek bir rapordan pasajlar okuyor. Bu konuda söyleyecekleriniz olmalı sanıyorum:

Mülkiye Müfettişleri'nin bu soruşturması sonucunda düzenlenen fezleke ile içinde Melih Gökçek'in de bulunduğu 33 EGO ilgilisi hakkında Ankara 22. Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açılmıştı. Hatta Melih Gökçek kısa bir süre de gözaltına alınmıştı. Melih Gökçek açıklamalarında bu yargılamadan söz etmekte ve beraat ettiklerini söylemektedir. Doğrudur, mahkemede beraat etmiş olabilirler. Yargılama sürecinin nasıl seyrettiğini bilemiyoruz ancak Melih Gökçek'in verdiği o "bilirkişi raporu" örneği bile yargılama sürecine ilişkin verdiği bilgilerin doğruluğu konusunda kuşku uyandırmaktadır.

Bir kere o sözünü ettiği rapor, **bilirkişi raporu değildir**. Elimde raporun ve ilgili yazışmaların örneği var: Bu rapor, EGO Genel Müdürlüğü'nün isteği üzerine Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi'nden iki profesör ve bir doçentten oluşan **üç kişilik bir komisyondan siparişle alınmış bir komisyon raporudur**. Yargılama devam ediyorken haricen temin edilmiş olan bu rapor, üstelik soruşturma konusu ihale yolsuzlukları ile de ilgili değildir. Siparişi veren EGO, bizim hazırladığımız raporlardaki "menfi" iddiaların incelenerek "Kullanılmakta olan sayaçların özelliklerinin incelenmesi ile sayaçların bu gayeye uygun olup olmadığının, teknolojilerinin uygun olup olmadığının tespiti" ve EGO'ya iletilmesini istemektedir. İncelenmesi istenilen sayaçlar da (soruşturmaya kaynaklık eden bizim incelediğimiz ilk sayaçlar olmayıp) ALFAGAS'ın Ankara halkının 80 milyon dolarını yuttuktan sonra "merdiven altı

imalâtta" Sincan Organize Sanayi Bölgesi'ndeki 11.000 m² kapalı bir fabrikaya dönüştürülmüş ortamında üretilmiş olan **geliştirilmiş sayaçlardır**. Ve haliyle raporda "...kurulan ve kullanılan sayaç ve diğer sistemlerin 6 yıldır sorunsuz ve kesintisiz bir şekilde hizmet verdiği tarafımızdan tespit edilmiştir." denilmektedir. Yapılmış olunan ihale oyunlarıyla hiç ilgilenmeksizin ALFAGAS'ın ve üretilmiş sayaçların en son gelişmiş halleri referans gösterilerek yapılan usulsüz ihalelerin hak edilerek alındığı gibi bir aklama havası oluşturulmaktadır.

Bizim kastedildiği anlamda hasmane, taraflı bir rapor düzenlememiz söz konusu olamaz. Ama elbetteki **kamu çıkarının savunulması anlamında tarafız** ve nitekim incelenen olaylarda da kamu çıkarına uymayan pek çok yan delilleriyle tespit edilmiştir. Bu gerçekler ve belgeleri orta yerde durmaktadır.

Bu tartışmalar olurken ALFAGAS (Elektromed) firmasının da Yönetim Kurulu Başkanı bir basın açıklaması yaparak "...sayaçları alan kurum olan EGO'nun bazı çalışanları ile ilgili, Asliye Ceza Mahkemesi'ne dava açılmıştır. Yargılamayı yapan mahkeme 20 Eylül 2001 tarihinde, iddialardan başka delil bulunmadığından, tüm yargılananların ayrı ayrı beraatlerine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir." demişti. Oysa sizin şu anda da önünüzde duran 3 klasör dolusu delil teşkil eden evrak var ve raporunuzu da bu delillere dayandırdığınız anlaşılıyor. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Evet söylediğiniz gibi hem de EGO'nun kendi belgelerinden oluşan bu kadar delil orta yerde duruyorken mahkemenin "iddialardan başka delil bulunmadığından beraatle sonuçlandırılmış" şeklindeki yargı sürecine ilişkin verdikleri bilgilerde gerçekleri yansıtmayan yanlar bulunduğunu düşünüyorum. Bu gibi olaylarda hem kamu çıkarının savunulup korunabilmesi hem de kamuoyunun doğru bilgilenebilmesi açısından EMO, Tüketici Hakları Dernekleri gibi kamu yararını gözeten örgütsel yapıların devreye girebilmesi büyük önem kazanmaktadır. Keşke EMO böylesi bir davada müdahil olabilseydi; eminim ki yargılamaya ilişkin bugün daha doğru bilgiler aktarılabilirdi, büyük olasılıkla Ankara halkı da bugün artık milyonlarca dolarlık boyutlar kazanmış olan soyulma hikayeleriyle de uğraşmıyor olurdu.

Bu anlattıklarınızdan nasıl bir sonuç çıkarmalıyız?

TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
ANKARA ŞUBESİ HABER
2009/1

Ankara Büyük Şehir Belediyesi çok kötü yönetilmektedir. Ankara halkı belediyenin kendi görevlerini ve yetkilerini piyasa koşullarına teslim etmesinin, şirketlere devretmesinin bütün olumsuzluklarına göğüs germe durumunda bırakılmıştır. Melih Gökçek döneminde belediye, Ankara halkının sorunları, olanakları, çıkarları, ihtiyaçları ve geleceği yönünde yönlendirilmek yerine aile/sermaye/mafya/tarikat ilişkilerinin kuşatmasına esir düşmüştür. Melih Gökçek ve işbirlikçileri bu yolla kazandıkları gücü bu esaret durumunu daha da pekiştirici ve rant alanlarını daha da genişletici yönde kullanmakta ısrarlıdır.

Bu durumu konumuz olan doğalgaz sayaçlarında açıkça görmekteyiz. Melih Gökçek ALFAGAS'ın kendi alanında dünya 4.sü olduğunu söylemektedir. Doğru olabilir. Ama unutulmasın ki ALFAGAS, Ankara halkının pahalı ön ödemeli kartlı elektronik sayaçlarını kullanmaya mecbur tutulması esaretinin kaçınılmaz sonucu olarak Ankara halkının parasıyla sıfırdan kurulup beslenerek bugünkü seviyesine gelmiştir. Şimdi de Ankara Doğalgaz Şebekesi'nin (Başkent Doğal Gaz A.Ş.) özelleştirilmesi gibi Ankara halkı için hazırlanan başka bir tuzaktan yararlanılarak bu satış ihalesini almaya talip olmuştur. Öncelikle Ankara halkının doğalgaz hizmetinin özelleştirme yoluyla firmaların ticarî hirsına teslim edilerek 30 yıllık bir sömürü esaretine sürüklenmesine dur denilmelidir. Bu özelleştirme durdurulmalıdır. Dahası ALFAGAS sıfırdan başlayarak Ankara halkının parasıyla bugünlere gelebilmiştir. Bu nedenle bila bedel kamulaştırılarak Ankara halkına teslim edilmelidir.

Umuym ve diliyorum ki Ankara halkı Mart 2009 seçimlerinde içine düşürüldüğü bu sömürü-esaret tuzaklarından kurtulmasını becerecekler.

BÜLTEN!